

1. TUTORIÁL

Společenská odpovědnost firem, neziskového sektoru a veřejné správy

Organizace a podmínky splnění předmětu

Definice termínu společenská odpovědnost

Vymezení konceptu společenské odpovědnosti organizací

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

**OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ**

Ing. Pavel Adámek, Ph.D.
adamek@opf.slu.cz

Katedra podnikové ekonomiky a managementu

Corporate Social Responsibility (CSR) – Společenská odpovědnost organizací

- Společenská odpovědnost se stává součástí prostředí, které je reprezentováno podnikatelskou i neziskovou sférou a stále více zainteresovaných stran se zaměřuje na aspekty sociální, environmentální a ekonomické.

- Koncept je předmětem zájmu řady mezinárodních a nadnárodních organizací nevládního a vládního charakteru (OECD Multinational Guidelines, ISO 26000, UN Global Compact, ILO Declaration, atd.)
- Současným odrazem vývoje společnosti je především znázornění v globální míře **neudržitelnosti současných přístupů lidských činností v omezeném prostředí planety** (např. neodpovědné chování jednotlivců, organizací vůči ŽP, přečerpání přírodních zdrojů, produkce odpadů, znečištění apod.).

Corporate Social Responsibility (CSR) – Společenská odpovědnost organizací (podnikání) (SOP)

V ČR v roce 2013 vznikla -
**Asociace společenské
odpovědnosti**, která svým velmi
aktivním přístupem spoluutváří
růst pojetí a aplikovatelnosti CSR
v ČR ve spolupráci s dalšími
organizacemi včetně podpory
vlády reprezentované **Radou
kvality ČR**.

Vybrané definice CSR

- Nexen (2009) definuje „*CSR jako závazek chovat se eticky a přispívat k hospodářskému rozvoji a zároveň zlepšovat kvalitu života našich zaměstnanců a jejich rodin, stejně tak jako místní komunity jako celku.*“
- Kotler a Lee (2004) definují „*CSR jako závazek pro zlepšení blahobytu společnosti skrze diskreční obchodní praktiky a přínosy z podnikových zdrojů.*“
- Evropská komise v tzv. Zelené knize (2001) - „*CSR znamená dobrovolné integrování sociálních a ekologických hledisek do firemních operací a interakcí s firemními stakeholders*“.

Corporate Social Responsibility (CSR) – Společenská odpovědnost organizací (podnikání) (SOP)

Samotný akronym CSR zahrnuje (mohou být zaměněny) termíny jako jsou např. *společenská odpovědnost, corporate citizenship, podnikání ve společnosti, sociální společnost, udržitelnost, trvalý rozvoj, společnost s přidanou hodnotou, strategická filantropie, firemní etika, corporate governance apod.* Existují **zřejmě rozdíly** mezi zmiňovanými termíny.

Vybrané definice CSR

- **International Business Leaders Forum (IBLF)** CSR znamená: *„Otevřené a transparentní podnikání založené na etických hodnotách a respektu k zaměstnancům, komunitám a životnímu prostředí. Přináší dlouhodobé hodnoty vlastníkům i celé společnosti“.*
- Definice CSR od **Světové obchodní rady pro udržitelný rozvoj (WBCSD)** zahrnuje tyto tři různé možnosti výkladu písmene „S“ ve zkratce CSR: *„CSR je závazek podnikání přispívat k trvale udržitelnému rozvoji (sustainability), k práci se zaměstnanci, jejich rodinami, místní komunitou (stakeholders) a společností obecně (social) za účelem zlepšení kvality života“.*

Vymezení konceptu společenské odpovědnosti organizací

- 3 pilíře – ekonomický, sociální a environmentální
- Pilíře korespondují s charakteristikami, tzv. triple-bottom-line (3P):
  1. **profit** – zisk (ekonomická oblast),
  2. **people** – lidé (sociální oblast),
  3. **planet** – planeta (environmentální oblast).

Sumarizace - základní skutečnosti společenské odpovědnosti firem:

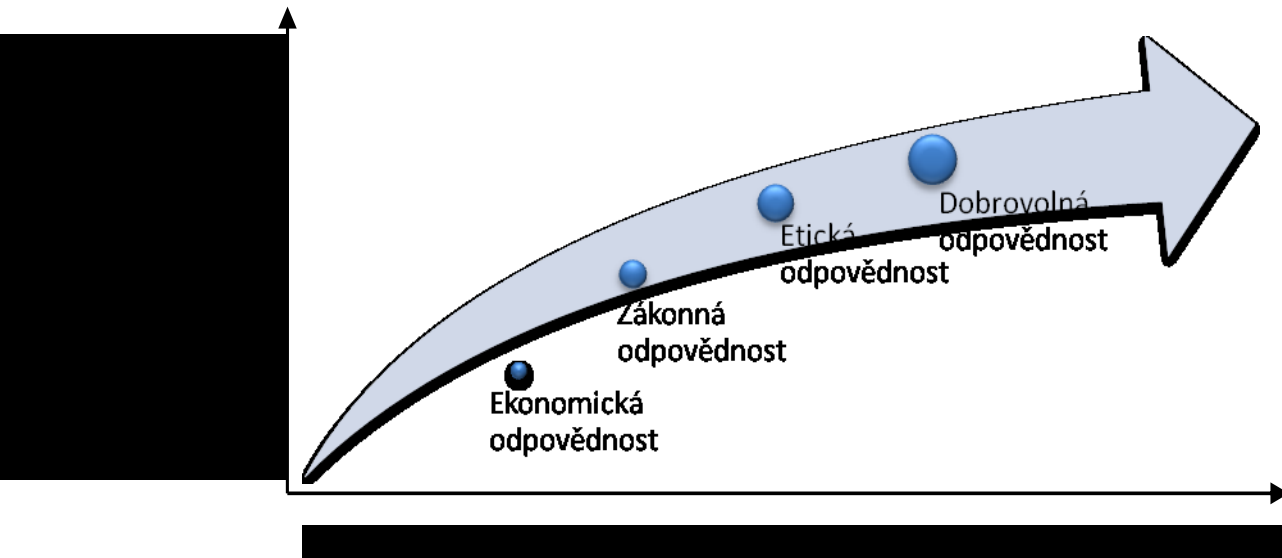
1. jedná se o **dobrovolný** akt (přijetí konceptu CSR je výhradně dobrovolné, nad rámec legislativy),
2. šíře konceptu je „částečně“ ohraničena oblastí **sociální, environmentální a ekonomickou**,
3. koncept může mít důsledky ve zlepšování životních, pracovních a environmentálních podmínek **všech zainteresovaných skupin**.

Stupně společenské odpovědnosti organizace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Jednotlivé stupně jsou řazeny vzestupně podle stupně vývoje podniku ve společensky odpovědném podnikatelském chování a jednání.

Zdroj: Carroll (1999)

3 pilíře CSR

1. Ekonomická oblast CSR

Dle řady autorů do ekonomické oblasti společenské odpovědnosti firem patří následující aktivity:

- **Stanovení etického kodexu** - řada firem má zpracován etický kodex, který upravuje a stanovuje pravidla chování a jednání firmy a jejich zaměstnanců, kteří se tak chovají eticky a protikorupčně.
- **Transparentní jednání** - komunikace se stakeholdery je součástí odpovědného chování firmy. Firmy podávají pravidelné informace všem stakeholderům, aby stakeholderi měli potřebný pohled do věcí, kterých se jich týkají, poskytování informací stakeholderům je podstatou transparentního jednání (CSR reporting).

3 pilíře CSR

1. Ekonomická oblast CSR

Dle řady autorů do ekonomické oblasti společenské odpovědnosti firem patří následující aktivity:

- **Protikorupční politika** – je součástí ekonomické oblasti společenské odpovědnosti firem. Firmy přijímají protikorupční politiku a stanovují si pravidla pro řešení výskytu korupčního jednání svých zaměstnanců. Některé firmy zavedly např. *protikorupční linky*.
- **Principy dobrého řízení** – dodržování zásad správy a řízení společnosti je zárukou toho, že představenstvo, dozorčí rady, správní orgány budou pracovat podle etických principů a konceptu CSR.

3 pilíře CSR

1. Ekonomická oblast CSR

Souhrnně lze uvést výčet hlavních aktivit, který obsahuje a pokrývá základní oblasti ekonomického pilíře:

- vytvoření etického kodexu (případně jiného podnikového dokumentu, který upravuje podnikatelské chování firmy);
- transparentnost jednání a chování organizace; uplatňování principů dobrého řízení; podnikání s uplatněním protikorupční politiky;
- vedení dialogu s akcionáři;
- vymezení pravidel chování k zákazníkům např. kvalitní a bezpečné produkty či služby;
- vymezení pravidel chování k dodavatelům (korektní jednání s dodavateli např. včasné plnění závazků);
- odpovědné řízení dodavatelského řetězce;
- vymezení pravidel chování k investorům;
- společensky odpovědné investování;
- ochrana duševního vlastnictví;
- etický a sociální marketing.

Příklady aktivit v ekonomickém pilíři

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

CSR témata	CSR aktivity	Příklady
Správa a řízení firmy	Transparentnost	Uveřejňování finančních i nefinančních informací
	Pravidla chování	Etický kodex a jeho praktické využití
	Firemní image	Monitorování a měření firemního image
Odpovědný přístup k zákazníkům	Zjišťování zpětné vazby	Průzkum spokojenosti
		Evidence a řešení stížností
	Zapojení do rozhodování	Sběr návrhů na zlepšení produktů a služeb
		Vliv zákazníků na zaměření CSR aktivit firmy
	Kvalita produktů a služeb	Používání norem kvality (např. ISO 9001)
	Vzdělávání zákazníků	Školení preventivní servisní činnosti
Školení bezpečnosti práce		
Vztahy s dodavateli a dalšími obchodními partnery	Výběr dodavatelů	Zahnutí CSR hlediska do výběru dodavatelů
	Zjišťování zpětné vazby	Průzkum spokojenosti
		Evidence a řešení stížností
	Obchodní vztahy	Včasné placení faktur
	Šíření CSR	Monitoring CSR praktik v dodavatelsko-odběratelském řetězci
		Zapojování dodavatelů do CSR aktivit firmy
Marketing a reklama	Informace o produktech	Poskytování jasných a přesných informací o výrobcích a službách
	Sdílený marketing	Použití marketingových aktivit k společné propagaci firmy a dobročinné události
	Reklamní etika	Dodržování etického kodexu reklamy, např. vydaného Radou pro reklamu

3 pilíře CSR

2. Sociální oblast CSR

- Oblast je také možno rozdělit na interní a externí.
  - Do interní oblasti se zahrnují **zaměstnanci** a péče o ně, pracovní podmínky, které firma vytváří.
  - Do externí sociální oblasti se zařazuje především **filantropie** a **spolupráce s místní komunitou**.

Můžeme zde řadit aktivity:

- respektování rovných příležitostí, lidských práv,
- podmínky pro rozvoj zdraví a bezpečnosti,
- rozvoj a vzdělávání zaměstnanců,
- filantropie,
- komunikace se zainteresovanými stranami,
- zapojení zaměstnanců do sociálních aktivit a další.

Příklady interních aktivit v sociálním pilíři

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

CSR témata	CSR aktivity	Příklady
Zapojení zaměstnanců a komunikace	Zjišťování zpětné vazby	Průzkum spokojenosti
		Evidence a řešení stížností
	Zapojení do rozhodování	Sběr návrhů na zlepšení výkonnosti formy
		Vliv zaměstnanců na zaměření CSR aktivit
	Interní komunikace	Využití prostředků interní komunikace
		Informování uchazečů o práci o CSR
Ohodnocení za práci	Finanční ohodnocení	Odpovídající platové ohodnocení
	Nefinanční benefity	Sportovní a relaxační využití
		Kulturní využití
		Společenské akce pro zaměstnance
		Navýšení dovolené a volna
		Osobní komfort (notebook, auto, mobil)
		Příspěvek na dojíždění do práce
		Zaměstnanecké akcie
Vzdělávání a rozvoj	Vzdělávání zaměstnanců	Školení, kurzy, mentoring
	Profesionální rozvoj	Plány karierního rozvoje

Příklady interních aktivit v sociálním pilíři

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

CSR témata	CSR aktivity	Příklady
Zdraví a bezpečnost	Firemní politika	Pravidla, opatření, školení
	Zdravotní služby	Příspěvek na nadstandardní zdravotní péči
		Očkování
Vyváženost pracovního a osobního života	Flexibilní formy práce	Pružná pracovní doba
		Práce z domova
		Zkrácená pracovní doba
		Práce na směny
		Sdílení pracovního místa
	Péče o děti, seniory či nemocné osoby	Příspěvek na hlídání
		Psychologická poradna
Zaměstnanci na rodičovské dovolené	Kontakt během rodičovské dovolené	
	Podpora při návratu do zaměstnání	
Outplacement	Podpora propouštěných zaměstnanců	Finanční forma podpory
		Pomoc při hledání práce
		Rekvalifikace a školení
Rovné příležitosti	Opatření proti diskriminaci	Bránění diskriminaci na pracovišti i při náboru nových zaměstnanců
	Rozmanitost na pracovišti	Podpora rozmanitosti na pracovišti (ženy, etnické minority, handicapovaní a starší)
Podpora místní komunity	Firemní dobrovolnictví	Zaměstnanci vykonávají dobrovolnou práci v pracovní době (manuální či předávání odborných znalostí)
	Matchingový fond	Firma navýší prostředky získané mezi zaměstnanci
	Benefiční akce	Benefiční plesy, aukce, tomboly

Příklady externích aktivit v sociálním pilíři

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

CSR témata	CSR aktivity	Příklady
Podpora komunity	Firemní dárcovství	Finanční či materiální podpora, poskytnutí služeb se slevou či zdarma, zapůjčení firemních prostor
	Firemní dobrovolnictví	Zaměstnanci vykonávají dobrovolnou práci v pracovní době (manuální či předávání odborných znalostí)
	Firemní investice do místní komunity	Dlouhodobé strategické zapojení do místní komunity či partnerství s neziskovými organizacemi
	Komerční aktivity v místní komunitě	Sdílený marketing sponzoring
	Vlastní firemní projekty	Vlastní veřejné prospěšné projekty
	Fair Trade, ethnocatering	Využití Fair Trade produktů a ethnocateringu na firemních akcích, rautech a snídaních
Spolupráce se školami	Spolupráce se studenty	Studentské stáže, praxe či exkurze
		Konzultace diplomových prací
		Podpora studentských aktivit
	Podpora výuky	Zapůjčení či darování techniky Účast ve výuce
Zapojení stakeholderů	Zapojení zaměstnanců	Firemní dobrovolnictví
		Matchingový fond
		Benefiční akce s účastí zaměstnanců
	Zapojení zákazníků	Zapojení zákazníků do CSR aktivit firmy
	Zapojení obchodních partnerů	Zapojení obchodních partnerů do CSR aktivit

3 pilíře CSR

3. Environmentální oblast CSR

- Negativní dopady na své okolí by se firmy měly snažit eliminovat svojí proaktivní politikou zaměřenou na tuto oblast.

Aktivita firmy, která je vyvíjena v této oblasti, by měla být zaměřena na tyto činnosti:

- minimalizace dopadů na životní prostředí,
- zajištění zdravého pracovního prostředí,
- bezpečnosti zaměstnanců, dodržování standardů ISO 14001 nebo EMAS nad rámec zákona,
- snížení spotřeby energie a vody, recyklaci odpadů, důsledné třídění odpadů,
- zavádění nejlepších technologií,
- ochrana přírodních zdrojů,
- využívání ekologických produktů a služeb.

Příklady aktivit v environmentálním pilíři

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

CSR témata	CSR aktivity	Příklady
Environmentální politika	Řízení	Environmentální strategie
		Využití norem (ISO 14001, EMAS)
		Environmentální audit
	Dodavatelský řetězec	Environmentální kritéria výběru dodavatelů
	Zapojení stakeholderů	Spolupráce na environmentálních aktivitách
		Návrhy na zlepšení environmentálních praktik
	Komunikace	Environmentální školení
Informace o environmentální politice firmy		
Změny klimatu	Opatření pro snižování uhlíkové stopy	
Energie a voda	Úspora energie	Opatření a zařízení na úsporu energie (důkladná izolace, energeticky úsporné technologie, regulace topení)
	Obnovitelné zdroje	Využití energie slunečního záření, biomasy
	Obnovitelné zdroje	Využití energie slunečního záření, biomasy
	Úspora vody	Opatření a zařízení na úsporu vody
	Užitková voda	Využití užitkové vody ve výrobním procesu, k zalévání zeleně či na toaletách
Odpad a recyklace	Třídění a recyklace	Třídění a recyklace papíru, plastu, tonerů, cartridge a dalších materiálů
	Minimalizace odpadu	Tisk z obou stran papíru
		Vratné barely na pitnou vodu
		Optimalizace výrobního procesu

Příklady aktivit v environmentálním pilíři

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Doprava	Přesun zaměstnanců	Podpora ekologicky šetrné cesty do práce
		Omezování služebních cest (videokonference)
	Přeprava zboží	Optimalizace logistiky
Produkty a balení	Ekologické výrobky	Výrobky či služby s ekoznačkou
	Obalové materiály	Minimalizace obalových materiálů
		Ekologicky šetrné obalové materiály
Nakupování	Ekologicky šetrný nákup	Recyklovaný papír, ekologické čisticí prostředky, energicky nenáročné produkty
	Místní dodavatelé	Nákup od místních dodavatelů

3 pilíře CSR

Vždy záleží na strategii každé organizace, jaké principy si vezme za své a na které bude klást největší důraz.

Oblasti CSR

Zdroj: BLF Koncept CSR v praxi, průvodce odpovědným podnikáním

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Sumarizace charakteristických rysů CSR:

- **ekonomická činnost firmy**, sociální rozvoj a ochrana životního prostředí;
- **dobrovolnost** – podnik veškeré odpovědné aktivity vykonává dobrovolně, nad rámec svých zákonných povinností,
- **dialog se stakeholdery** – zapojení zainteresovaných stran, které firmu výrazně ovlivňují,
- **dlouhodobý charakter** – aktivity CSR jsou realizovány dlouhodobě a nekončí, pokud se podnik ocitne v horší ekonomické situaci a
- **důvěryhodnost** – CSR přispívá k posílení důvěry ve firmu; činnosti však musí být transparentní, trvalé a nezveličované.

Děkuji za pozornost

a přeji Vám úspěšný den 😊

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

**OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ**

Ing. Pavel Adámek, Ph.D.
adamek@opf.slu.cz